

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De gok van Andriessen: Over sinaasappelen, kersen en diens automaten

Voort, H. van der

Citation

Voort, H. van der. (1993). De gok van Andriessen: Over sinaasappelen, kersen en diens automaten. *Bestuurskundige Berichten*, 8(1), 4-5. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233627>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233627>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Een eeuwenoud principe van de overheid is bescherming van de burgers tegen kwaad van buitenaf. Bescherming tegen andere burgers is al een nieuwer overheidsprincipe. Dit stukje anno 1993 gaat over bescherming van overheidswege aan burgers tegen zichzelf. Minister van Economische Zaken Andriessen wil de zogenaamde „piekautomaten” verbieden. Een piekautomaat is een gokkast die zeer onregelmatig uitbetaalt, maar als-ie dat doet dan gaat het om behoorlijke bedragen. Enig denkwerk brengt de conclusie naderbij dat deze gedochten verslavender zijn dan hun broertjes. Vele mensen legen hun beurs erin zonder dat ze er een bevredigend bedrag uit krijgen. De prikkel om er mee te stoppen is niet sterk genoeg vergeleken met de gedachte dat de volgende in te voeren gulden de gouden is. Vandaar het toekomstige verbod.

De gok van Andriessen

Over sinaasappelen, kersen en diens automaten

Haiko van der Voort

Actoren

In hoeverre is het te behandelen principe in de praktijk merkbaar, als je kijkt naar kansspelautomaten? De hele speelautomaten-cyclus wordt door vier partijen onderhouden. Ten eerste natuurlijk de bespeler. Een automaat komt echter niet uit de lucht vallen, dus de ondernemer bij wie deze staat is hier ook te noemen. De eigenaar van het beestje, meestal een exploitateur, is de derde partij. Deze opsomming houdt op na vermelding van de overheid als maker en handhaver van de Wet op de Kansspelen. Wat betreft de eerste partij valt te vertellen dat de gokverslaving toeneemt. Volgens een schatting zijn er in Nederland tussen de 140.000 en 200.000 gokverslaafden. Speelautomaten kunnen zeer winstgevend zijn voor zowel ondernemers als exploitateurs. Dat kun je zien als je de Gouden Gids erop naslaat. Een breed scala aan exploitateurs schittert je tegemoet. Een goed lopende kast int per jaar zo'n 200 duizend gulden, waarvan ongeveer twintigduizend naar de ondernemer gaat. Overigens hangt dat laatste getal af van de exploitateur. Een ondernemer krijgt vaak geld om een

kast in zijn zaak te dulden. De exploitateur krijgt meestal het grootste deel van de winst. „Fifty-fifty”-regelingen komen echter ook voor. Tegenover deze ontvangsten staan ook behoorlijke uitgaven. Voor een aanwezigheidsvergunning moet 300 gulden plus 200 gulden per automaat betaald worden, als de ondernemer deze langer dan vier jaar wil laten staan. Voor een exploitatievergunning betaalt men 4000 gulden plus 1000 gulden jaarlijks. Als iemand een compleet nieuw model in wil voeren, dan kost dat al gauw 20000 gulden.

Wet

De vierde partij is hier erg belangrijk. Het lijkt wel aardig om de burgerbescherming op papier eens langs te lopen. Dit papier is de Wet op de Kansspelen uit 1964 en in het bijzonder het Speelautomatenbesluit uit 1986. Een speelautomaat is, volgens artikel 30 Wet op de Kansspelen, een „toestel, ingericht voor de beoefening van een spel, dat bestaat uit een door de speler in werking gesteld mechanisch, elektrisch of elektronisch proces, waarbij het resultaat kan leiden tot de middellijke of onmiddellijke uitkering van prijzen of premies, daaronder begrepen het recht om gratis verder te

spelen.” Voor het aanwezig hebben van een speelautomaat is een vergunning van de Burgemeester van de eigen gemeente nodig. Voor het exploiteren ervan moet een vergunning aangevraagd worden bij de minister van Economische Zaken. Toelating van een specifiek model automaat in Nederland wordt door deze bewindsman op aanvraag verleend. Artikel vijftien van het Speelautomatenbesluit geeft verdere bescherming aan de burger tegen zichzelf. Zo mag de inzet per spel (één keer de knop indrukken) hoogstens een kwartje bedragen. De totale waarde van de aan spelers uit te keren prijzen moet minstens gelijk zijn aan 60% van de totale waarde van de inzetten. De speler mag gemiddeld per uur niet meer verlies lijden dan 50 gulden. De tijd die verstrijkt tussen de eerste keer drukken op de knop en de tweede keer, mag niet langer zijn dan drie seconden.

Controle

Wetten en regels zijn waardeloos als ze niet nageleefd worden. Ze moeten gehandhaafd worden. Speelautomaten worden op het moment nog niet grootschalig gecontroleerd. Uiteraard wordt een nieuw ingevoerd type ruimschoots getest. Dit gebeurt in het IJkwezen,

ondergebracht in het Nederlands Meetinstituut (NMI). Bij goedkeuring krijgt deze een stickertje en een nummer. Er kan echter niet gewaarborgd worden dat iemand per uur minder dan 50 gulden verliest. Die 50 gulden-regel wordt namelijk getest over een periode van honderd uur. Het bedrag is een gemiddelde. Vooral achter een piekautomaat, maar ook achter een normaal automaat, kan iemand na een uur makkelijk het meervoudige lichter geworden zijn. Machines van een goedgekeurd type worden verder niet meer gecontroleerd. In Leiden zorgt de politie voor enige steekproefsgewijze controles. Hier wordt echter slechts gekeken naar de vraag of een machine geijkt is en of de houder een vergunning heeft.

Tevens wordt er gecontroleerd of er niet te veel kasten op één locatie staan. In Leiden is er namelijk een maximum van twee. Het IJkwezen heeft landelijk acht technische controleurs in dienst. Gezien het feit dat er in Nederland zo'n 75 duizend speelautomaten hun plekje hebben gevonden, lijkt het aantal controleurs wat aan de lage kant. Een kast van een geijkt type die niet aan de wettelijke eisen voldoet, heeft dus alle kans om heel lang toch te functioneren, en zo vele munten op te slokken.

Letter en geest

Het besluit van Andriessen de piekautomaten te verbieden zal enige positieve gevolgen hebben voor de verslaafden. Voor de exploitateurs zijn

de gevolgen verwaarloosbaar. Er zijn vele soorten gokautomaten en de piekautomaten maken hier slechts een klein deel van uit (10%). De burger kan zich beschermd genoeg voelen als je de letter bekijkt. De geest is echter anders gestemd. Gokverslaving zal niet ingedamd worden door zo'n kleinschalig verbod. Hiervoor is wel degelijk iets meer nodig. Δ

Andriessen wil de gokverslaving tegen gaan door een verbod op „piekautomaten.”